

R10. 9/6 t/m 13/6 (2001)

o.l.v. Jaap Tromp

KNNV

vereniging
voor veldbiologie

KNNV - vlinderreis
Eifel (Duitsland)
9 - 13 juli 2001

K N N V – reis

Eifel (Duitsland)

9 – 13 juli 2001

o.l.v.

Jaap Tromp

Dagverslagen zijn gemaakt door:	Bea Wolthuis, Marijke Kühbach, Julia Olk, Ali Schrijver, Corsari Schwartz, Anneke Koper
Vogels:	Leo Hesselink
Vlinders:	Jaap Tromp
Planten:	Anneke Koper
Foto's:	Hannie Joziasse
Typewerk en afwerking:	Hannie Joziasse

Deelnemers:

Bea Wolthuis
Leo Hesselink en Anne Strodt
Leo Bogaard
Hannie Joziasse
Anneke Koper
Jan Nicolai
Julia Olk
Nico Schrijver en Ali Schrijver
Egon Wolff
Marijke Kühbach
Corsari Schwartz
Wim van Geelen

maandag 9 juli

Wilde marjolein

Het verzamelpunt voor de reis was Eindhoven, een was verlaat – Bea Wolthuis -, daar de aansluiting van de treinen niet perfect was. We hadden alle tijd, voor koffie want ook het huren van een bus verloopt, niet altijd gladjes. De reis verliep perfect. In Birgel kwamen we om ± 14.00 uur aan.

Na verfrissing op onze kamers en ontmoeting met de andere KNNV-ers zijn we naar de Kalvariëenberg vertrokken.

Het weer is goed, bewolking en zon wisselden elkaar af en de temperatuur was aangenaam, We hebben dan ook veel verschillende vlinders ontdekt. In het schrale grasland: Icarusblauwtje en Bruin blauwtje.

Bij graslanden hoort ook het "Bruin zandoogje" en het "Koevinkje" in het struweel.

Dit alles vindt met op "de Kalvariëenberg" met zijn karakteristieke Jeneverbessen.

Tevens is het zeldzame Tweekleurige hooibeestje gezien. Het dikkopje dat we zagen is waarschijnlijk het Groot spikkeldikopje. Het is veelvuldig gefotografeerd.

Planten die ons bijzonder opvielen waren: Zonneroosje – Grote Brunel – Kluwenklokje en Echte gamander (*Teucrium chamardrys*).

Deze laatste op het hoogste punt van de berg.

Vogels: Boompieper (Zong ons de hele tijd toe) – Geelgors – Rode wouw (deze heeft een karakteristieke, gevorkte staart).

Deze vogel namen we waar tijdens de auto rit naar "de Kalvariëenberg".

dinsdagochtend 10 juli

Met tal van heerlijke vlindergeurtjes vertrekken we naar het Nonnenbachtal; de Nonnenbach is een zijarm van de rivier de Ahr, ten zuiden van Blankenheim. Om 10 uur bij het beekdal aangekomen trekt de lucht open en voelen we het snel opwarmen.

Anneke maakt een verrukkelijk vlinder – ontbijt klaar van de meegebrachte geurige hapjes en nu maar wachten

In het moerassige weilje vol met Moerasspirea, Kale jonker en Wilgenroosje zien we al direkt Koevinkjes en Parelmoervlinders, waaronder de Purperstreep-, ofwel Spireaparelmoervlinder, (volgens Bink).

Later ook een Keizersmantel en bij de bosbeek iets hogerop drie mannetjes Bosbeekjuffer en een vrouwtje, de mannetjes vertonen imponeergedrag door met hun prachtige donkere groen – blauwe vleugels te slaan.

En dan de klapper van de ochtend: een Grote weerschijnvlinder die heel lang bij ons blijft, van de rugzak van Jaap naar de pet van Julia, het overhemd van Jan, de knie van Wim en het plasje van Anneke, er zijn wel honderd foto's van gemaakt!

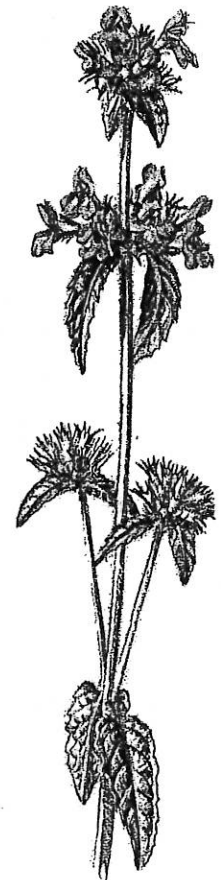
Apatura iris:

Houdt van bijvoorbeeld blauwe auto's, de blauwe spijkerbroek van Jan etc. en van luchtjes bv. urine en ook benzinegeur.

De blauwe weerschijn op de vleugels wordt veroorzaakt door het pigment in de schubben die met een steeltje aan het vleugeloppervlak zijn bevestigd.

In dit geval zijn de schubben hol waardoor het licht dat op de vleugels valt wordt gebroken en niet onder dezelfde hoek wordt teruggekaatst als waaronder het licht invalt.

Hetzelfde effect zie je bij de zilverkleurige vlekken aan de onderkant van de vleugels van de parelmoervlinders.

Borstelkrans

dinsdagmiddag 10 juli

Op weg naar de Froschberg, met de auto, na een fantastische ochtend om Nonnenbach.

Met de Grote weerschijnvlinder show nog bedwelmend in 't hoofd.

Direct na het uitstappen, maakte Jaap ons attent op de uitgebloeide herfsttijloos, massaal in de weide tegen de helling.

Ja en toen voordat wij er erg in hadden zette de jacht in op de Boserebia.

Mooie uitzichten op de afwisselende akkers.

Veel kruiden kleurden de kalkrijke weiden, zoals o.a. de Gele morgenster met de uitgebloeide vruchtpluizen, de Grote weegbree, Beemdkroon en Knoopkruid.

Boven onze hoofden cirkelend, de rode wouw, twee buizerden in een blauwe lucht met wolken.

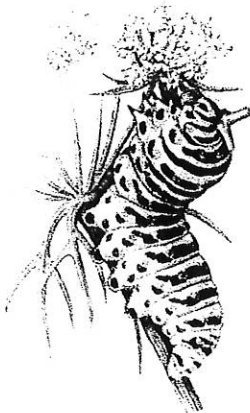
Rustpauze in een gemaaid hooiland met de rolschoven, verspreid over de helling.

Hield daar een boomvalk ook Siesta? Nee, 't bleek een Koekoek. Wel een Geelhartje aanwezig houdt een belofte in volgens Jaap. Als een Geelhartje zich ergens vestigt dan kunnen andere bijzondere soorten dat ook. Dus wie weet.

Het was een heerlijke lome middag, rijk aan waarnemingen

woensdag 11 juli

Om 9 uur vertrokken naar een weide bij Ahrdorf. Het was een ruig graslandgebied met heel veel verschillende planten.

Wat hebben we daar veel heideblauwtje gezien. Ze waren nog aan het

opwarmen, dus veel vlinders zaten nog in struiken en op

bloemen, zodat we ze goed konden bekijken, zowel mannetjes als vrouwtjes. Jammer dat er veel wind stond, anders hadden we weer honderden gezien. "In Nederland komen ze enkel nog voor op de heide".

Bea heeft daar nog rupsen gevonden van de Koninginnepage.

Jaap heeft er een meegenomen om thuis te laten verpoppen.

Jaap dacht ook nog een resedawitje te zien, maar na heel goed bekijken was het toch een Boswitje.

Leo ontdekte nog een steppeparelmoervlinder en daar werden veel plaatjes van geschoten. Wat was dit een mooi gebied, we bleven er veel langer dan de

Aarddistel

planning was.

Daarna gingen we naar een waterval. Deze was bij Ahütte.

Er liep een voetpad naar toe.

Maar eerst even een koffiestop bij de picknicktafel op de parkeerplaats. Toen iedereen gelaafd was gingen we op weg naar de waterval. Onderweg nog 2 reeën gezien en ook weer veel vlinders.

Wat staan hier ook weer prachtige planten langs de bermen.

Bij de waterval aangekomen was het prettig vertoeven.

Het is een prachtig begroeide waterval met Geveerd diknerfmos, dat heel veel kalkrijk water nodig heeft.

Bij de beek veel Bosbeekjuffers gezien. Ook een parend stel.

En zelfs de Grote weerschijnvlinder die boven het water vloog. Dat was weer genieten!

Op de terugweg naar de parkeerplaats liepen we door het veld vol bloemen en veel dikkopjs gezien. Het was een mooie wandeling.

Bij de auto's aangekomen, oh wat een schrik, Anneke is haar verrekijker kwijt. In de bus alles nagekeken, maar niets gevonden. Wij zouden nog naar een andere plek gaan, dus wat nu gedaan. Wim, Jan en Anneke wilden toch nog even terug om te zoeken waar we het laatst gelopen hadden.

Ze bleven achter en zouden later wel naar ons toekomen.

We zouden naar de Hönsselberg gaan, ± 20 min rijden. Nu het was helaas niet te vinden, dus het werd een rondje om de kerk, want we hebben 3 keer het bord "Kloosterkircht" gezien. Dat was balen voor Jaap Tromp! Op een gegeven moment reden we op een weg en op een landweggetje zagen we een auto

aankomen en die knipperde steeds met zijn licht. Hé, dat zijn vast Wim en Anneke in de blauwe Peugeot. En ja hoor blij gezichten, de kijker was gevonden. Wat een geluk.

We gingen toen toch nog verder om de plek te zoeken maar helaas niet gevonden.

We zijn ergens gestopt om even de benen te strekken. Corsari heeft nog een vos gezien, en toen naar het hotel.

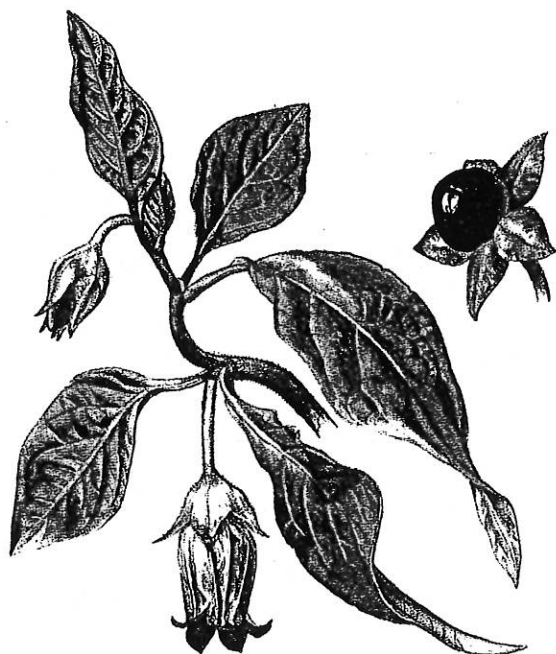
Het was weer een heerlijke dag en een beetje tegenslag moet kunnen.

donderdag 12 juli

Excursie: Höneberg en Lampertstal

Bij aankomst aan de voet van de Höneberg, zagen wij oude fossielen van lang vergane planten en dieren. Vooral de tekeningen van (dendrieten) mossen waren goed te zien in deze steengroeve.

Wij beklommen de Höneberg en kwamen op een mooi pad met aan alle kanten jeneverbesstruiken om ons heen.

Wolfskers

Er waren veel Dambordjes te zien en later ook Blauwtjes, verschillende Dikkopjes en Zandoogjes. Bovenop de berg hadden wij een fantastisch uitzicht over de omgeving.

De verschillende kleuren van de velden zorgden voor veel afwisseling in het landschap.

Daarna wandelden we een heel eind door het bos. Halverwege deze wandeling kwamen we langs een familie Boserebia's.

Jaap ging helemaal uit zijn bol, want behalve de Boserebia's waren er ook verscheidene exemplaren van de Wolfskers te bewonderen.

Wij besloten om op deze mooie plek onze middagpauze door te brengen.

Het weer werkte nog steeds heel goed mee.

Na het bos daalden we af in het Lampertstal.

Hier waren weer heel veel dikkopjes te zien en van tijd tot tijd een Boserebia. In de verte is een Keizersmantel gesignaleerd.

Na een laatste klim op een heuvel zagen we op een oude boomstam een opengeslagen rotsvlinder zitten.

Na een balletvoorstelling van Corsari op een serie boomstammen gingen we weer huiswaarts.

Dit bleek nog een behoorlijke wandeling te zijn!

Op de terugweg is door enkele vogelkenners een zwarte specht waargenomen. Het was heel interessant om van de vergevorderde vogelaars de vogelgeluiden te leren.

Tititidaa: geelgors

Rrrrr: groenling

vrijdag 13 juli

De laatste dag staat Eschweiler op het programma, maar er waait een stevige wind, windkracht 5. Dit gaat niet goed samen met vlinders. Jaap heeft besloten om nog eens naar de Nonnenbach terug te gaan. In de hoop de pages en andere vlinders te zien.

Tijdens het ontbijt heeft Egon namens ons allen, Jaap hartelijk bedankt voor alle inspanningen. En Corsari heeft Leo Bogaard voor het chauffeurs bedankt.

Alle bagages werd ingeladen, we namen afscheid van Leo en Anne, van Nico en Ali en de hotel eigenaars. Het was goed toeven in Birgel, met een prachtig uitzicht over het dal.

Via de grote weg gingen we naar de Nonnenbach, het was direct te voelen dat het de avond en nacht flink geregend heeft, het was koel, de zon scheen en er waren geen vlinders actief.

De drang om de Grote weerschijnvlinder terug te zien is zo groot dat Jaap zijn urine op het pad uitzette. In twee groepjes hebben we gezocht naar vlinders. De Keizersmantel is goed gezien en ook de Grote parelmoervlinder. De anderen hebben een pop ontdekt van het landkaartje en zagen de Purperstreep-parelmoervlinder.

Plotseling kwam de Grote weerschijnvlinder te voorschijn, vliegend tussen twee bosranden over onze hoofden, maar niet bij het geurpunt. Heerlijk, dat hij ook spontaan te voorschijn kan komen. Ook werden de planten bestudeerd, zo vonden we de Witte veldbies en het Rood peperboompje. Om 13.30 uur sloten wij een prachtige korte vakantie af.

Vogels:

	maandag 9-jul-01		dinsdag 10-jul-01		woensdag 11-jul-01		donderdag 12-jul-01		vrijdag 13-jul-01	
	's middags	's morgens	's middags	's morgens	's middags	's morgens	's middags	's morgens	's middags	's morgens
	Kalvariënberg	Nonnenbachtal	Froschberg	Ahrdorf (Veldje)	Wasserfall	Höneberg	Lampertstal	Nonnenbachtal		
Boerenwaluw	X		X	X	X	X				
Boornklever		X		X		X				X
Boornkruiper		X								
Boornpeper	X		X	X	X	X				
Bosuil										X
Buizerd	X	X	X	X	X	X				X
Ekster	X	X								
Geelgors	X		X	X	X	X				
Gierzwaluw				X		X				
Goudvink			X	X						
Grasmus			X	X						
Groenling				X		X				
Grote Bonte Specht		X						X		X
Houtduif		X	X	X	X	X				
Huiszwaluw	X		X	X	X	X				
Kneu										
Koekoek			X							
Kokmeeuw										
Koolmees		X		X	X	X				X
Kuifmees	X	X				X				X
Matkop					X					
Merel	X	X	X	X	X	X				
Pimpelmees										
Rode Wouw	X	X	X	X	X	X				X
Roodborst				X		X				X
Spreeuw				X	X	X				
Tijftjaf		X	X	X	X	X				X
Torenvalk	X									
Tuinfluter	X			X						
Veldleeuwerik	X				X	X				
Vink	X	X	X	X	X	X				X
Vlaamse Gaai	X									
Winterkoning		X		X	X	X				X
Witte Kwikstaart										
Zanlijster	X									
Zwarte Kraai	X		X	X	X	X				
Zwarte Specht				X		X				
Zwartemees		X		X		X				
Zwartkop		X	X	X	X	X				X

Dagvlinders:		09-jul-01	10-jul-01	10-jul-01	11-jul-01	11-jul-01	12-jul-01	12-jul-01	13-jul-01
		K	N	F	A	W	H	L	N
1	Groot spikkeldikkopje	1?	--	--	--	--	1?	--	--
2	Zwartsrietdikkopje	--	1	--	2	16	13	3	12
3	Geelsrietdikkopje	--	--	--	--	17	--	--	2
4	Groot dikkopje	--	2	1	--	2	6	5	1
5	Koninginnepage	--	--	--	rups 6	--	--	--	--
6	Groot geaderd witje	--	--	4	--	--	--	--	--
7	Groot koolwitje	1	1	--	--	1	1	2	--
8	Klein koolwitje	--	--	--	--	--	1	1	--
9	Klein geaderd witje	--	3	2	1	3	9	2	2
10	Boswitje	--	--	--	4	7	--	--	--
11	Kleine vuurvliender	1	--	--	--	--	--	--	--
12	Rode vuurvliender	--	--	1♂	--	--	--	--	--
13	Pruimepage?	--	2	--	--	--	--	--	--
14	Dwergblauwtje	--	--	3	--	1	--	--	--
15	Klein tijmblauwtje	--	--	--	--	1	--	--	--
16	Bleek blauwtje	--	--	--	2	--	1	--	--
17	Heideblauwtje	--	--	--	100de	--	--	--	--
18	Bruin blauwtje	1	--	--	--	1	--	--	--
19	Icarusblauwtje	4	--	4	5	25	4	--	--
20	Grote weerschijnvlinder	--	2♂	--	--	1♂-2	--	--	1♂
21	Dagpauwoog	--	--	--	--	--	--	rups 80	--
22	Distelvlinder	1	1	1	--	1	1	--	--
23	Atalanta	--	2	--	--	1	--	--	1
24	Kleine vos	1	--	--	--	2	--	--	--
25	Landkaartje	--	rups 50	--	--	10-tal rups	--	10-tal rups	pop 1
26	Keizersmantel	--	2	1	--	--	1?	1	4
27	Grote parelmoervlinder	--	--	--	--	--	--	--	2
28	Purperstreepparelmoervlinder	--	6	--	--	--	--	--	10
29	Steppeparelmoervlinder	--	--	--	1	--	--	--	--
30	Dambordje	4	2	10	4	18	30	3	--
31	Boserebia	--	--	1	--	--	13	4	1
32	Koevinkje	11	9	26	4	53	65	29	27
33	Bruin zandoogje	9	2	5	3	18	11	6	5
34	Oranje zandoogje	--	--	1	--	--	--	--	--
35	Hooibeestje	2	--	--	1	1	6	--	--
36	Tweekleurig hooibeestje	1	--	2	2	4	7	2	--
37	Bont zandoogje	--	--	2	--	1	3	--	4
38	Rotsvlinder	1	--	--	--	--	1	1	--

K = Kaivarienberg
 N = Nonnenbachtal
 F = Froschberg
 A = Ahrdorf – veidje
 W = Wasserfall
 H = Höneberg
 L = Lampertstal

Nachtvinders:

Sint Jansvlinder
Spanners spec.
Uilen spec.
Beer spec.

Sint Jacobsvlinder
Klaverspanner
Rouwspanner (Zwarte kervelspanner)
Gammauil

Libellen

1. Bosbeekjuffer N + W
2. Platbuik L

Planten:

De lijst bevat de planten die over alle dagen gezien zijn. Per dag worden de zelfde soorten niet herhaald, maar aangevuld met nieuwe soorten.

maandag 9 juli Kalvariënberg

Beemdkroon	Grote tijm	Rozenkransje
Bergklaver	Hop klaver	Ruig klokje
Borstelkrans	Jeneverbes (Juniperus communis)	Stijve ogentroost
Echte gamander	Kluwenklokje	Stinkende ballote
Echte salie	Peen	Twee kleurige wikke
Geelhartje	Rode klaver	Witte klaver
Grasklokje		Zonneroosje

dinsdag 10 juli Nonnenbachtal en Froschberg

Beventjes en Klein trilgras	Grote vossenstaart	Ruige weegbree
Blaassilene	Haagwinde	Schaduwkruiskruid
Bolrapunzel	Harig wilgenroosje	Sint-Janskruid
Boslathyrus	Herfsttijloos (blad)	Speersdistel
Driedistel	Hondspeterselie	Struisgras
Duizendblad	Kale jonker	Timotee gras
Geelwalstro	Kalkwalstro	Vijfdelig kaasjeskruid
Gele morgenster	Klein streepzaad	Vijfvingerkruid
Gewone en Grote brunel	Kleine pimpernel	Weidekervel
Gewone en	Kropaar	Welriekende agrimonie
Kuifvleugeltjesbloem	Kruipendstalkruid	Wilgenroosje
Gewone margriet	Kruldistel	Wond klaver
Glad walstro	Kweek	Zeggen verschillende soorten
Grote engelwortel	Moerashersthooi	Zwartblauwe rapunzel
Grote keverorchis	Moerasrolklaver	Zwarte zegge
Grote muggenorchis	Moesdistel	
Grote pimpernel	Peen	

woensdag 11 juli Ahrdorf – veldje en Wasserfall

Aarddistel	Echt duizendguldenkruid	Knoopkruid
Akkerdistel	Geveerd diknerfmos	Luzerne en Bonte luzerne
Akkerkool	Gewone rolklaver	Marjolein
Bitterkruid	Glanshaver	Moerashersthooi
Blaasvaren	Grote centaurie	Moerasspirea
Borstelkrans	Hauwklaver	Muurvaren
Bosaardbei	Heggendoornzaad	Paarse dovenetel
Bosandoorn	Hengel	Pastinaak
Bosbingelkruid	Klein hoefblad	Prachtklokje
Cichorei	Kleine pimpernel	Reuze zwenkgras

Rietgras
Roberstkruid
Ruigklokje, met witte bloemen
Sikkelgoudscherm

Slangekruid
Steenbreekvaren
Stinkende gouwe
Wilde ridderspoor

Witte honingklaver en spec.
(gele bloemen)
Zwarte toorts

Wijngaardslak

donderdag 12 juli Höneberg en Lampertstal

Echte gamander
Aardaker
Akkerleeuwenbek
Bloedooievaarsbek
Cypreswolfsmelk
Doliek
Gevlekt biggekruid
Gevlekte scheerling
Gewone melkdistel

Grasmuur
Grote en Smalle weegbree
Knolspirea
Koninginnenkruid
Madeliefje
Muizenoor
Parnassia
Primula spec.
Reseda spec

Scherpe boterbloem
Sikkelklaver
Stofzaad 200 exemplaren
Vijfdelig kaasjeskruid
Violtje spec.
Wilde reseda
Wolfskers
Wollige sneeuwbal

vrijdag 13 juli Nonnenbachtal

Bastaardwederik spec.
Betonie
Borstelkrans
Bosaardbei
Boswalstro (*Galium silvaticum*)
Boswederik
Dagkoekoeksbloem
Eenbloemig parelgras
Fluitenkruid
Framboos

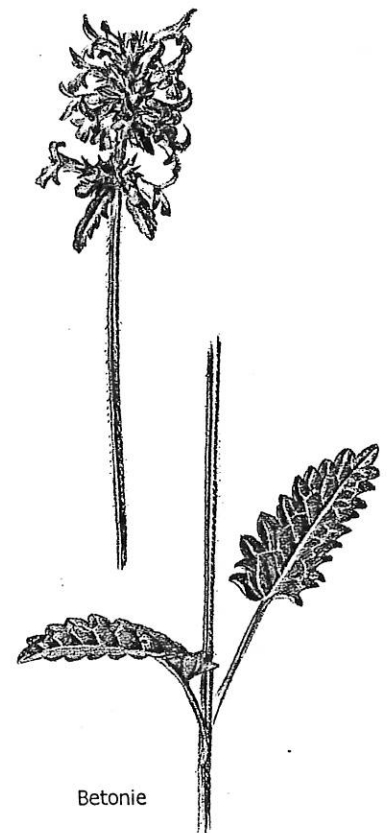
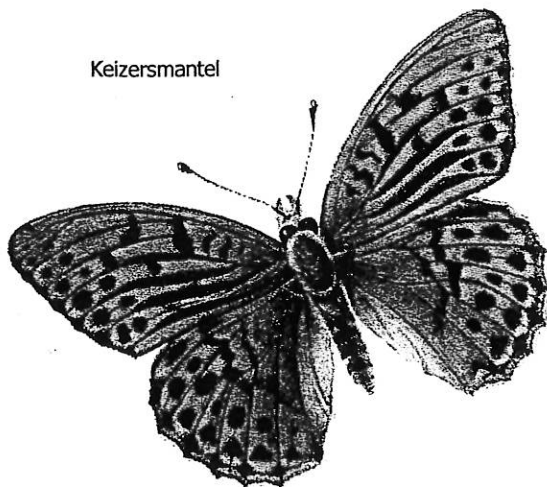
Geel vingerhoedskruid
Gevleugeld helmkruid
Gewone bereklauw
Gewoon engelwortel
Groot springzaad
Kransalomonszegel
Lievevrouwenbedstro
Moerasandoorn
Moerasvergeetmijnietje
Penningkruid

Rood peperboompje
Springzaadveldkers
Tormentil
Vlasbekje
Vrouwenmantel spec.
Wintereik
Witte veldbies
Wilde kamperfoelie (gele
bloemen)
Wilde margriet

Bij hotel:

Hazepootje
Herik
Witte krodde

Keizersmantel

Betonie

Froschberg

Foto: Hannie Joziase

Uitzicht op Koolzaadveld

Knoopkruid

Grote weerschijnvlinder

Bosaardbei

Levendbarende hagedis

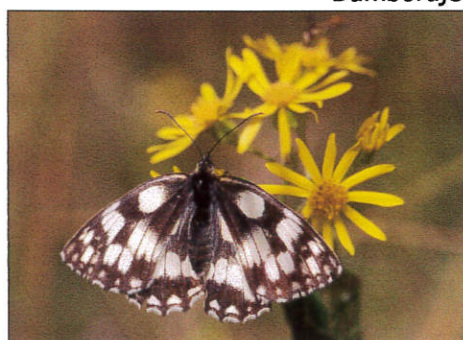
Boswitje

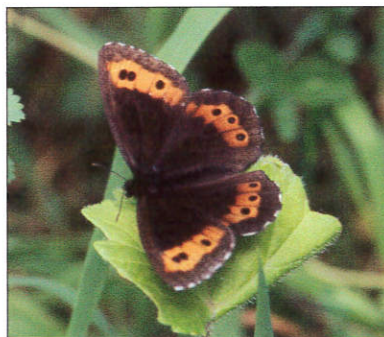
Bleek blauwtje

Steppeparelmoervlinder

Dambordje

Boserebia

Koevinkje als gevangen door krabspin en Tweekleurig hooibeestje

